

شماره چاپ: ۱۴۴۷

دوره دهم - سال چهارم

شماره ثبت: ۵۸۸

تاریخ چاپ: ۱۳۹۸/۴/۲

اظهارنظر کارشناسی درباره:
«طرح الحاق یک تبصره به بند (الف) ماده (۲)
قانون تأسیس و اداره مدارس و مراکز آموزشی
و پرورشی غیردولتی»

کد موضوعی: ۲۷۰

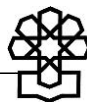
شماره مسلسل: ۱۶۵۸۰

شهریورماه ۱۳۹۸

به نام خدا

فهرست مطالب

۱.....	چکیده
۲.....	متن طرح
۳.....	مسئله طرح
۴.....	ارزیابی طرح
۱۵.....	جمع بندی و پیشنهاد
۱۷.....	منابع و مآخذ

اظهارنظر کارشناسی درباره:

«طرح الحاق یک تبصره به بند (الف) ماده (۲) قانون تأسیس و اداره مدارس و مراکز آموزشی و پرورشی غیردولتی»

چکیده

طرح الحاق یک تبصره به بند «الف» ماده (۲) قانون تأسیس و اداره مدارس و مراکز آموزشی و پرورشی غیردولتی با شماره ثبت ۵۸۸ در جلسه علنی مجلس شورای اسلامی مورخ ۱۳۹۸/۴/۲ اعلام وصول شد. براساس این طرح، کاربرد عنوان مدرسه به هر شکلی، فقط برای واحدهای آموزشی و پرورشی ارائه‌دهنده آموزش‌های رسمی وزارت آموزش و پرورش که مجوز تأسیس و فعالیت خود را از این وزارتخانه دریافت می‌کنند مجاز است و سایر مؤسسه‌ها و مراکز مکلفند ظرف مدت سه ماه پس از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون، واژه مدرسه را از عنوان خود حذف کنند.

براساس مقدمه توجیهی طرح، مسئله اصلی این است که مؤسسات و مراکز آموزشی، فرهنگی، ورزشی و تربیتی بسیاری همچون مدرسه فوتبال، مدرسه کشتی، مدرسه موسیقی، مدرسه مهارت، مدرسه معماری و ... وجود دارند که کژکارکردی‌های تربیتی و پرورشی بسیاری دارند، و ازسوی‌دیگر براساس قوانین و مقررات مرتبط با حوزه آموزش و پرورش و همچنین برداشت عرفی جامعه، عنوان «مدرسه»، متعلق به نهاد رسمی وزارت

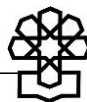
آموزش و پرورش است. از همین رو اطلاق عنوان «مدرسه» بر مؤسسات و مراکز بیرون از وزارت آموزش و پرورش، مشروعیت و اعتبار نهاد مدرسه را در اذهان عمومی جامعه و نهادهای امنیتی و نظارتی خدشه‌دار می‌کند.

بررسی و ارزیابی این طرح نشان می‌دهد که مؤسسه‌ها و مراکز مذکور که خارج از وزارت آموزش و پرورش فعالیت دارند، از حیث ارائه برنامه درسی رسمی و مصوب آموزش و پرورش، اخذ مجوز فعالیت از وزارت آموزش و پرورش و اعطای گواهی تحصیلی رسمی، با مفهوم حقوقی «مدرسه» مغایرت دارند. دیگر آنکه در قوانین مجلس شورای اسلامی و مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی و شورای عالی آموزش و پرورش، از این قبیل مؤسسه‌ها با عناوینی غیر از عنوان مدرسه، همچون مؤسسه، آموزشگاه، مرکز آموزشی و ... نام برده شده است.

نتیجه آنکه کلیات طرح مذکور در خصوص انحصار کاربرد عنوان مدرسه برای واحدهای آموزشی و پرورشی ارائه‌دهنده برنامه درسی رسمی و مصوب آموزش و پرورش مورد تأیید است.

متن طرح

طرح الحاق یک تبصره به بند «الف» ماده (۲) قانون تأسیس و اداره مدارس و مراکز آموزشی و پرورشی شامل یک ماده واحده است که متن آن به شرح ذیل است:

ماده واحد - متن ذیل به عنوان تبصره «۲» به بند «الف» ماده (۲) قانون تأسیس و اداره مدارس و مراکز آموزشی و پرورشی غیردولتی مصوب ۱۳۹۵/۹/۱۴ مجلس شورای اسلامی ملحق می‌شود:

تبصره «۲» - به کار بردن مدرسه به هر شکلی، فقط برای واحدهای آموزشی و پرورشی ارائه‌دهنده آموزش‌های رسمی وزارت آموزش و پرورش که مجوز تأسیس و فعالیت خود را از این وزارتخانه دریافت می‌کنند مجاز می‌باشد. سایر مؤسسات و مراکز مکلفند ظرف مدت سه ماه پس از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون، واژه مدرسه را از عنوان خود حذف نمایند.

مسئله طرح

پیش از ورود به بررسی و ارزیابی طرح باید دانست که مسئله اصلی طرح چیست و اساساً طرح در پی حل چه مشکلی است؟ این مسئله در مقدمه توجیهی طرح چنین بیان شده است:

«امروزه مؤسسه و مراکز بسیاری همچون مدرسه طبیعت، مدرسه موسیقی، مدرسه فوتبال، مدرسه هنرهای رزمی و ... با عنوان «مدرسه» در زمینه‌های مختلف هنری، ادبی، ورزشی، زیست‌محیطی و ... در حال فعالیت هستند که هیچ‌کدام نه برنامه درسی رسمی وزارت آموزش و پرورش را ارائه می‌دهند و نه از وزارتخانه [آموزش و پرورش] مجوز تأسیس و فعالیت خود را دریافت کرده‌اند.

از سوی دیگر و از آنجایی که در جامعه و عرفاً نهاد «مدرسه» وابسته و متعلق به وزارت آموزش و پرورش شناخته شده است و متولی حوزه تعلیم و تربیت دانسته شده است، بنابراین بروز و ظهور هرگونه تخلف و کژکارکردی در مؤسسه‌ها و مراکز پیش‌گفته که با

عنوان مدرسه در حال فعالیت هستند سبب می‌شود تا اعتبار و مشروعیت نهاد تربیتی مدرسه و وزارت آموزش و پرورش در اذهان عمومی و نیز نهادهای نظارتی و امنیتی خدشه‌دار شود».

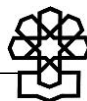
آنچنان که از مقدمه توجیهی طرح برمی‌آید مسئله آن است که مؤسسه‌هایی با عنوان «مدرسه» فعالیت می‌کنند که از وزارت آموزش و پرورش مجوز تأسیس و فعالیت نگرفته‌اند و همین امر از یک‌سو به علت برخی تخلفات پیش‌آمده در آن مؤسسات سبب مشروعیت‌زدایی از نهاد مدرسه می‌شود و دیگر آنکه عنوان «مدرسه» از منظر حقوقی متعلق به نهاد آموزشی ذیل وزارت آموزش و پرورش است بنابراین فعالیت سایر مؤسسه‌ها با عنوان «مدرسه»، مشکلات و چالش‌های اداری و بوروکراتیکی را برای آن وزارتخانه به وجود خواهد آورد.

ارزیابی طرح

با توجه به آنچه در خصوص مسئله اصلی طرح گفته شد، اکنون به بررسی این پرسش‌ها پرداخته می‌شود که مدرسه چیست و چه معیارهایی دارد؟ آیا مراکز و مؤسسه‌های آموزشی بیرون از وزارت آموزش و پرورش، مدرسه به‌شمار می‌روند؟

۱. تعریف عنوان «مدرسه»

از آنجایی که نقطه ثقل و گرانیکه طرح، واژه مدرسه است، بنابراین برای ارزیابی و اظهارنظر در خصوص طرح مورد بحث، باید ابتدا عنوان «مدرسه» تعریف شود و شاخص‌های این

مفهوم شناخته شود تا بتوان گفت که چه نهادی، «مدرسه» به‌شمار می‌رود. برای این امر، تعاریف قانونی و حقوقی عنوان مدرسه در ذیل می‌آید:

- قانون تأسیس و اداره مدارس و مراکز آموزشی و پرورشی غیردولتی، مصوب ۱۳۹۵ ماده (۲)، بند، «الف»: مدرسه: واحد آموزشی و پرورشی که آموزش‌های رسمی را از دوره پیش‌دبستان تا پایان دوره متوسطه ارائه می‌کند.

- آیین‌نامه اجرایی مدارس، ماده (۱)، مصوب شورای عالی آموزش و پرورش، جلسه ۶۵۲: «مدرسه از مهم‌ترین نهادهای اجتماعی، تربیتی و آموزشی و اصلی‌ترین رکن تعلیم و تربیت است که به‌منظور تربیت صحیح دانش‌آموزان در ابعاد دینی، اخلاقی، علمی، آموزشی، اجتماعی و کشف استعدادها و هدایت و رشد متوازن روحی و معنوی و جسمانی آنان براساس اهداف مصوب دوره‌های تحصیلی، برابر ضوابط و دستورالعمل‌های وزارت آموزش و پرورش تأسیس و اداره می‌شود».

- واژه‌نامه تخصصی (ترمینولوژی) آموزش و پرورش، شورای عالی آموزش و پرورش، ۱۳۹۳: «مدرسه: سازمان آموزشی و تربیتی که معمولاً در یک ساختمان قرار دارد و بر مبنای معیارهای رسمی و استانداردهای معین تأسیس می‌شود و با نظارت آموزش و پرورش، مسئولیت اجرای برنامه‌های مصوب، ارائه انواعی از آموزش‌ها و تربیت دانش‌آموزان و هنرجویان را در سطح یا دوره تحصیلی مشخص برعهده دارد و پس از پایان دوره به آنان مدرک رسمی اعطا می‌کند (عابدینی، ۱۳۹۳: ۵۶۱).

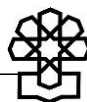
براساس آنچه گفته شد درمی‌یابیم که مدرسه حداقل دارای پنج ویژگی زیر است:

- مدرسه مکانی است که آموزش‌های رسمی مصوب وزارت آموزش و پرورش را ارائه می‌کند،

- دوره‌های تحصیلی رسمی وزارت آموزش و پرورش در آنجا برگزار می‌شود،
- برابر ضوابط و دستورالعمل‌های وزارت آموزش و پرورش تأسیس و اداره می‌شوند،
- مسئولیت اجرای برنامه‌ها و اهداف مصوب دوره‌های تحصیلی را برعهده دارد،
- پس از پایان دوره به افراد آموزش‌دیده در آن مکان، مدرک تحصیلی رسمی اعطا می‌شود.

۲. بررسی انطباق مؤسسه‌های دارای عنوان مدرسه با مفهوم مدرسه

حال که تعریف مدرسه در قوانین و مقررات مرتبط و نیز شاخص‌ها و ملاک‌های مفهوم آن روشن شد، پرسش بعدی آن است که با توجه به این تعاریف و ملاک‌های پنج‌گانه فوق آیا می‌توان عنوان «مدرسه» را بر نهادها و مؤسسه‌های آموزشی بیرون از وزارت آموزش و پرورش گذاشت؟ در ادامه به بررسی این پرسش پرداخته می‌شود و برای همین منظور در جدول زیر نمونه‌هایی از فعالیت این‌گونه مدارس در انطباق با ملاک‌های پنج‌گانه اصطلاح مدرسه به بررسی گذاشته می‌شود:

جدول ۱. بررسی انطباق برخی مؤسسه‌های آموزشی با مفهوم مدرسه

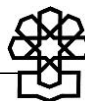
ردیف	عنوان	فعالیت	مرجع صدور مجوز	ارائه برنامه درسی آموزش و پرورش	پوشش دوره تحصیلی رسمی	تبعیت از مقررات آموزش و پرورش	ارائه مدرک تحصیلی رسمی
۱	مدرسه فوتبال	آموزش ورزش فوتبال	هیئت‌های استانی فوتبال	خیر	خیر	خیر	خیر
۲	مدرسه کشتی	آموزش ورزش کشتی	هیئت‌های استانی کشتی	خیر	خیر	خیر	خیر
۳	مدرسه هنر و ادبیات	آموزش موسیقی	سازمان صدا و سیما	خیر	خیر	خیر	خیر
۴	مدرسه عالی رسانه	آموزش مهارت‌های رسانه‌ای	وزارت فرهنگ و ارشاد	خیر	خیر	خیر	خیر
۵	مدرسه عالی مهارتی	آموزش اشتغال و مهارت‌افزایی	دانشگاه آزاد اسلامی	خیر	خیر	خیر	خیر
۶	مدرسه موسیقی	آموزش موسیقی	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	خیر	خیر	خیر	خیر
۷	مدرسه معماری	آموزش معماری	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	خیر	خیر	خیر	خیر
۸	مدرسه روزنامه‌نگاری	آموزش روزنامه‌نگاری	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	خیر	خیر	خیر	خیر
۹	مدرسه سلامت و دین	آموزش سلامت معنوی و فقه سلامت	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	خیر	خیر	خیر	خیر

در جدول فوق براساس ملاک‌های چهارگانه مفهوم مدرسه در آموزش و پرورش، به بررسی و تطبیق این ملاک‌ها بر نمونه‌هایی از مؤسسه‌های آموزشی پرداخته شده است که خارج از وزارت آموزش و پرورش فعالیت داشته‌اند تا بتوان در پایان به این پرسش پاسخ داد که آیا براساس ملاک‌های مذکور می‌توان عنوان «مدرسه» را بر آن مؤسسه‌ها اطلاق کرد؟ نگاهی به جدول نشان می‌دهد که هیچ‌کدام از مؤسسه‌های مورد مطالعه مجوز فعالیت خود را از وزارت آموزش و پرورش دریافت نکرده‌اند، برنامه رسمی و مصوب وزارت آموزش و پرورش را ارائه نمی‌دهند، دوره تحصیلی رسمی آموزش و پرورش را پوشش نمی‌دهند، از مقررات و ضوابط آموزشی وزارت آموزش و پرورش تبعیت نمی‌کنند و نهایتاً آنکه هیچ‌کدام، مدرک تحصیلی رسمی به آموزش‌دیدگان اعطا نمی‌کنند.

نتیجه آنکه مفهوم «مدرسه» با توجه به ملاک‌ها و معیارهایی که از قوانین و مقررات مربوطه دریافت شد، با این مؤسسه‌ها انطباق ندارد، بنابراین نمی‌توان عنوان «مدرسه» را برای آن مؤسسه‌های آموزشی به کار برد.

۳. وضعیت حقوقی مؤسسه‌ها و مراکز آموزشی در قوانین و مقررات

قوانین و سیاست‌های متعددی وجود دارد که به مؤسسه‌ها و مراکز آموزشی پرداخته‌اند. مرور ادبیات این قوانین و سیاست‌ها می‌تواند تا حدودی درخصوص عنوان مدرسه، راهگشا باشد. در جدول زیر، به برخی از این نمونه‌ها پرداخته می‌شود:

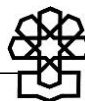
جدول ۲. نمایش عنوان مؤسسه‌ها و مراکز آموزشی و تربیتی در قوانین و مقررات

ردیف	قانون / سیاست	مؤسسه / مرکز	عنوان
۱	ضوابط تأسیس و نظارت بر آموزشگاه‌های آزاد هنری- مصوب جلسه ۴۷۷ مورخ ۲۱ فروردین ۱۳۸۰ شورای عالی انقلاب فرهنگی	آموزشگاه آزاد هنری	آموزشگاه / مؤسسه آموزشی
۲	سیاست‌ها، حدود وظایف و نحوه فعالیت مراکز مجری آموزش‌های آزاد کشور- مصوب جلسه ۴۸۳ مورخ ۲۳ مرداد ۱۳۸۰ شورای عالی انقلاب فرهنگی	مرکز آموزشی آزاد	آموزشگاه / مؤسسه آموزشی
۳	قانون تأسیس و اداره مدارس و مراکز آموزشی و پرورشی غیردولتی، مصوب ۱۳۹۵/۹/۱۴ مجلس شورای اسلامی	آموزشگاه علمی آزاد	مرکز آموزشی
		آموزشگاه زبان خارجی	مرکز آموزشی
		آموزشگاه فنی‌وحرفه‌ای و کار و دانش	مرکز آموزشی
		کانون فرهنگی، تربیتی و ورزشی	مرکز پرورشی
		اردوگاه دانش‌آموزی	مرکز پرورشی
		مرکز مشاوره	مرکز پرورشی
۴	اساسنامه کانون‌های فرهنگی و تربیتی دانش‌آموزان- مصوب جلسه ۵۰۳ مورخ ۱۳۶۷/۱۱/۳۰ شورای عالی آموزش و پرورش	مرکز برنامه‌ها و فعالیت‌های فرهنگی، ادبی، هنری، ورزشی، اجتماعی، علمی و مهارتی	کانون فرهنگی و تربیتی
۵	آیین‌نامه آموزشگاه‌های علمی آزاد، مصوب جلسه ۶۶۹، مورخ ۱۳۸۰/۹/۲۹ شورای عالی آموزش و پرورش	مرکز آموزش و گسترش علوم و معارف در دوره‌های مختلف تحصیلی، آمادگی کنکور و زبان‌های خارجی (بدون صدور گواهی تحصیلی)	آموزشگاه علمی آزاد

آنچه در جدول بالا آمده نشان می‌دهد که مؤسسه‌هایی همچون آموزشگاه آزاد هنری، مرکز آموزشی آزاد، آموزشگاه زبان خارجی، کانون‌های فرهنگی و تربیتی در قوانین و سیاست‌های مصوب، هیچ‌کدام با عنوان «مدرسه» نام برده نشده‌اند، بلکه از عناوین دیگری همچون آموزشگاه، مؤسسه آموزشی یا مرکز پرورشی برای آنها استفاده شده است. بنابراین کاربرد عنوان «مدرسه» برای چنین مؤسسه‌هایی در قوانین و سیاست‌ها نیز امری منطقی نبوده است.

۴. تمرکز صدور مجوز همه مؤسسه‌ها و مراکز آموزشی زیر ۱۸ سال در وزارت آموزش و پرورش

تشتت در وجود مؤسسه‌ها و مراکز آموزشی دارای عنوان «مدرسه» و کژکارکردی‌های تربیتی و پرورشی آنها سبب شده چنین پیشنهادی مطرح شود که؛ به‌جای برداشتن عنوان «مدرسه» از این مؤسسه‌ها و مراکز، وزارت آموزش و پرورش به‌عنوان مرجع صدور مجوز تأسیس و فعالیت همه این مراکز و مؤسسه‌های آموزشی، فرهنگی، هنری، ورزشی، مهارتی و غیره تعیین شود. برای بررسی این موضوع نخست لازم است ملاک و سنجه تعیین مرجع صدور مجوز برای این قبیل مؤسسه‌ها و مراکز واکاوی شود و ثانیاً به این پرسش پاسخ داده شود که هم‌اکنون چه مراجعی برای چنین مراکز و مؤسسه‌هایی، مجوز فعالیت صادر می‌کنند؟ در ادامه نوع فعالیت و مرجع صدور مجوز برخی از مراکز و مؤسسه‌ها که در حوزه کودکان و نوجوانان فعالیت می‌کنند مورد بررسی قرار می‌گیرند؛

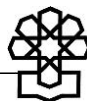

جدول ۳. نمایش برخی مؤسسه‌های آموزشی زیر ۱۸ سال، نوع فعالیت
و مرجع صدور مجوز تأسیس

ردیف	عنوان مدرسه / مرکز / مؤسسه آموزشی	محدوده سنی	نوع فعالیت	مرجع صدور مجوز	مصوبه
۱	مدارس غیردولتی	۶-۱۷	تعلیم و تربیت در حیطه برنامه‌های مصوب وزارت آموزش و پرورش	وزارت آموزش و پرورش	مجلس شورای اسلامی
۲	مراکز آموزش پیش‌دبستانی	۴-۵	ارائه برنامه‌های تربیتی	وزارت آموزش و پرورش	مجلس شورای اسلامی
۳	مراکز مهدکودک	۱-۳	ارائه برنامه‌های تربیتی	سازمان بهزیستی	مجلس شورای اسلامی / شورای عالی انقلاب فرهنگی
۴	مدارس کشتی	-	آموزش کشتی	هیئت کشتی استان‌ها	مصوبه داخلی فدراسیون
۵	مدارس و مراکز آموزشی و پرورشی وابسته به سایر دستگاه‌ها	۶-۱۷	برنامه رسمی دوره‌های مختلف تحصیلی وزارت آموزش و پرورش	وزارت آموزش و پرورش	شورای عالی آموزش و پرورش
۶	آموزشگاه علمی آزاد	زیر بیست سال	کلاس‌های تجدیدی، تک‌درس، تقویتی، کنکور، زبان‌های خارجی، آزمون براساس سرفصل دروس مصوب وزارت آموزش و پرورش	وزارت آموزش و پرورش	مجلس شورای اسلامی

ردیف	عنوان مدرسه / مرکز / مؤسسه آموزشی	محدوده سنی	نوع فعالیت	مرجع صدور مجوز	مصوبه
۷	آموزشگاه‌های فنی و حرفه‌ای آزاد	-	فراگیری مهارت، حرفه و رشته معین براساس استانداردهای مهارت آموزشی مشاغل	وزارت کار، رفاه و امور اجتماعی (سازمان فنی و حرفه‌ای کشور)	مجلس شورای اسلامی
۸	مراکز، مؤسسه‌ها، کانون‌ها و انجمن‌های فرهنگی	همه سنین	فعالیت‌های فرهنگی، هنری، سینمایی و مطبوعاتی	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	شورای عالی انقلاب فرهنگی
۹	آموزشگاه آزاد هنری	همه سنین	تربیت و آموزش هنرجویان رشته‌های هنری همانند هنرهای تجسمی، خوشنویسی، هنرهای نمایشی،	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	شورای عالی انقلاب فرهنگی
۱۰	مدارس فوتبال	-	آموزش فوتبال برای کودکان و نوجوانان	هیئت فوتبال استان‌ها	مصوبه داخلی فدراسیون

براساس مواد قانونی، مقررات پیش‌گفته و نیز جدول بالا درمی‌یابیم که شاخص و معیار تعیین‌کننده مرجع صدور مجوز مراکز آموزشی نه «محدوده سنی» بلکه «نوع فعالیت» آن مؤسسه یا مرکز است، به این نحو که فعالیت آن مؤسسه یا مرکز در حیطه وظایف هر دستگاه یا نهادی که باشد همان دستگاه یا نهاد به‌عنوان مرجع صدور مجوز شناخته می‌شود. محدوده سنی تنها زمانی در تعیین مرجع مؤثر است که دو نوع مؤسسه یا آموزشگاه، فعالیتی مشابه هم داشته باشند. برای مثال؛ صدور مجوز آموزشگاه‌های کنکور

در سطح قبل از دانشگاه از وظایف وزارت آموزش و پرورش و صدور مجوز آموزشگاه‌های کنکور کارشناسی ناپیوسته، کارشناسی ارشد و دکتری از وظایف وزارت علوم، تحقیقات و فناوری یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است.

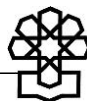
بنابراین داشتن دانش و زمینه تخصصی در حوزه فعالیت‌های مختلف، معیاری است که تعیین می‌کند هر مؤسسه یا مرکز از کجا مجوز تأسیس و فعالیت خود را دریافت کند. این ملاک و سنجه از آنجایی اهمیت می‌یابد که لازمه صدور مجوز تأسیس و فعالیت، داشتن دانش تخصصی جهت ارزیابی و نظارت بر فعالیت‌های مؤسسه و مرکز است. از این رو می‌توان نتیجه گرفت که مرجع صدور مجوز برای مؤسسه‌های فعال در حوزه هنری، فرهنگی، فنی و حرفه‌ای، مهدکودک، ورزشی و ... می‌تواند دستگاه‌هایی غیر از وزارت آموزش و پرورش است، و لزوماً همه مؤسسه‌ها و مراکز آموزشی، فرهنگی، هنری، ورزشی و دیگر مواردی از این دست که در محدوده سنی زیر ۱۸ سال فعالیت می‌کنند، مجوز خود را از وزارت آموزش و پرورش دریافت نمی‌کنند.

در باب انحصار مرجع صدور مجوز فعالیت همه انواع مؤسسه‌های فعال در محدوده سنی زیر ۱۸ سال به وزارت آموزش و پرورش، افزون بر آنچه در بالا گفته شد، باید به این نکته مهم نیز اشاره کرد که شورای عالی انقلاب فرهنگی پیش از این در باب تعیین مرجع صدور مجوز تأسیس و فعالیت برخی از مراکز و مؤسسه‌های رده سنی زیر ۱۸ سال سیاستگذاری کرده است که برخی از این موارد در جدول زیر نمایش داده می‌شود:

جدول ۴. مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی در خصوص تعیین

مرجع صدور برخی مؤسسه‌ها و آموزشگاه‌ها

ردیف	عنوان مصوبه	مؤسسه	مرجع صدور مجوز
۱	مرجع صدور جواز تأسیس و نظارت بر اداره مهدکودک‌های خصوصی و غیرانتفاعی- مصوبه جلسه ۸۰ مورخ ۱۳۶۵/۵/۲۱	مهدکودک‌های خصوصی و غیرانتفاعی	سازمان بهزیستی کشور
۲	نحوه تشکیل و صدور تأسیس انجمن‌های علمی و ادبی و هنری، - مصوب جلسه ۲۶۲ مورخ ۱۳۷۰/۸/۷	انجمن‌های علمی و ادبی و هنری	وزارت فرهنگ و آموزش عالی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
۳	ضوابط و مقررات تأسیس مراکز، مؤسسه‌ها، کانون‌ها و انجمن‌های فرهنگی و نظارت بر فعالیت آنها- مصوب جلسه ۳۸۵ مورخ ۱۳۷۵/۷/۸	مراکز، مؤسسه‌ها، کانون‌ها و انجمن‌های فرهنگی	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
۴	ضوابط تأسیس و نظارت بر آموزشگاه‌های آزاد هنری - مصوب جلسه ۴۷۷ مورخ ۲۱ فروردین ۱۳۸۰	آموزشگاه آزاد هنری	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
۵	سیاست‌ها، حدود وظایف و نحوه فعالیت مراکز مجری آموزش‌های آزاد کشور- مصوب جلسه ۴۸۳ مورخ ۱۳۸۰/۵/۲۳	کلاس‌های تجدیدی، تک‌درس، تقویتی و کنکور، برگزاری آزمون، کنکور مکاتبه‌ای و آموزش زبان‌های خارجی	وزارت آموزش و پرورش
		مراکز برای سرفصل‌های کاربردی-تخصصی مانند هتل‌داری، روزنامه‌نگاری، خبرنگاری، جهانگردی	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
		آموزشگاه‌های فنی‌وحرفه‌ای آزاد	وزارت کار و امور اجتماعی (سازمان فنی‌وحرفه‌ای کشور)

جدول بالا نشان می‌دهد که شورای عالی انقلاب فرهنگی پیش از این، در خصوص برخی از مؤسسه‌ها و آموزشگاه‌ها سیاستگذاری کرده و مرجع صدور مجوز فعالیت و تأسیس هر کدام از این مراکز و مؤسسه‌ها را با توجه به حوزه فعالیت تخصصی‌شان، یک دستگاه یا وزارتخانه متفاوتی تعیین کرده است. نکته دیگر آنکه «محدوده سنی زیر ۱۸ سال» ملاک و معیار تعیین مرجع صدور، در نزد شورای عالی انقلاب فرهنگی نبوده تا براساس آن، صدور مجوز فعالیت همه این مؤسسه‌ها را به وزارت آموزش و پرورش محدود کند.

جمع‌بندی و پیشنهاد

- «مدرسه» مکانی است که در آنجا برنامه‌های رسمی و مصوب وزارت آموزش و پرورش برای یک دوره تحصیلی رسمی ارائه می‌شود و در پایان دوره به افراد، گواهی تحصیلی رسمی اعطا می‌شود، ضمن آنکه براساس مجوز وزارت آموزش و پرورش فعالیت می‌کنند و برپایه این معیارها هیچ‌کدام از مراکز و مؤسسه‌ها دارای عنوان «مدرسه» همانند مدرسه فوتبال، مدرسه کشتی که بیرون از وزارت آموزش و پرورش فعالیت می‌کنند، با مفهوم مدرسه انطباق ندارد و نمی‌توان این عنوان را برای آنها به کار برد.

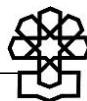
- در قوانین مصوب مجلس شورای اسلامی، مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی و شورای عالی آموزش و پرورش، عنوان مدرسه متعلق به وزارت آموزش و پرورش است و از سایر مؤسسه‌ها و مراکز با عناوینی همچون آموزشگاه، مؤسسه آموزشی، مرکز آموزشی، کانون فرهنگی تربیت، آموزشگاه آزاد علمی و ... نام‌برده شده است.

- رویه قانونگذاری و سیاستگذاری درخصوص تعیین مرجع صدور مجوز تأسیس و فعالیت مؤسسه‌ها و مراکز آموزشی و تربیتی نشان می‌دهد که ملاک و معیار تعیین مرجع صدور مجوز، حوزه فعالیت تخصصی هر مؤسسه یا مرکز آموزشی و تربیتی است، زیرا وجود سواد و دانش تخصصی، بایسته اصلی نظارت بر عملکرد آن مؤسسه یا مرکز است و از همین رو نمی‌توان وزارت آموزش و پرورش را به‌عنوان مرجع اصلی صدور مجوز تأسیس و فعالیت مؤسسه‌ها و مراکز حوزه‌های مختلفی همچون ورزشی، فرهنگی، مهارتی، ادبی و ... تعیین کرد.

- شورای عالی انقلاب فرهنگی پیش‌ازاین در مصوبات بسیاری درخصوص تعیین مرجع صدور مؤسسه‌ها و مراکز هم‌چون مهدکودک‌های خصوصی و غیرانتفاعی، مراکز، مؤسسه‌ها، کانون‌ها و انجمن‌های فرهنگی، آموزشگاه آزاد هنری، آموزشگاه‌های فنی و حرفه‌ای آزاد و ... سیاستگذاری کرده و دستگاه ذی‌صلاح درخصوص صدور مجوز این قبیل مؤسسه‌ها و مراکز را تعیین کرده است.

پیشنهاد: کلیات طرح مذکور درخصوص انحصار کاربرد عنوان «مدرسه» برای واحدهای آموزشی و پرورشی ارائه‌دهنده برنامه درسی رسمی و مصوب آموزش و پرورش مورد تأیید است. همچنین عبارت زیر به انتهای متن تبصره پیشنهادی اضافه شود:

«در غیر این صورت پروانه فعالیت آنها به مدت سه تا شش ماه تعلیق گردیده و در صورت تکرار علاوه بر پرداخت جریمه نقدی درجه شش، پروانه فعالیت آنها ابطال می‌گردد».

منابع و مآخذ

۱. قانون تأسیس و اداره مدارس و مراکز آموزشی و پرورشی غیردولتی، مصوب ۱۳۹۵ مجلس شورای اسلامی.
۲. آیین‌نامه اجرایی مدارس، مصوب جلسه ۶۵۲ شورای عالی آموزش و پرورش، مورخ ۱۳۷۹/۵/۲۰.
۳. عابدینی، احمد (۱۳۹۳)، واژه‌نامه تخصصی (ترمینولوژی) آموزش و پرورش، چاپ اول، نشر سادس.
۴. ضوابط تأسیس و نظارت بر آموزشگاه‌های آزاد هنری، مصوب جلسه ۴۷۷ مورخ ۲۱ فروردین ۱۳۸۰ شورای عالی انقلاب فرهنگی.
۵. سیاست‌ها، حدود وظایف و نحوه فعالیت مراکز مجری آموزش‌های آزاد کشور، مصوب جلسه ۴۸۳ مورخ ۲۳ مرداد ۱۳۸۰ شورای عالی انقلاب فرهنگی.
۶. اساسنامه کانون‌های فرهنگی و تربیتی دانش‌آموزان- مصوب جلسه ۵۰۳ مورخ ۱۳۶۷/۱۱/۳۰ شورای عالی آموزش و پرورش.
۷. آیین‌نامه آموزشگاه‌های علمی آزاد، مصوب جلسه ۶۶۹، مورخ ۱۳۸۰/۹/۲۹ شورای عالی آموزش و پرورش.
۸. مرجع صدور جواز تأسیس و نظارت بر اداره مهدکودک‌های خصوصی و غیرانتفاعی، مصوبه جلسه ۸۰ مورخ ۱۳۶۵/۵/۲۱ شورای عالی انقلاب فرهنگی.
۹. نحوه تشکیل و صدور تأسیس انجمن‌های علمی، ادبی و هنری، - مصوب جلسه ۲۶۲ مورخ ۱۳۷۰/۸/۷ شورای عالی انقلاب فرهنگی.
۱۰. ضوابط و مقررات تأسیس مراکز، مؤسسه‌ها، کانون‌ها و انجمن‌های فرهنگی و نظارت بر فعالیت آنها- مصوب جلسه ۳۸۵ مورخ ۱۳۷۵/۷/۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی.
۱۱. ضوابط تأسیس و نظارت بر آموزشگاه‌های آزاد هنری - مصوب جلسه ۴۷۷ مورخ ۲۱ فروردین ۱۳۸۰ شورای عالی انقلاب فرهنگی.
۱۲. سیاست‌ها، حدود وظایف و نحوه فعالیت مراکز مجری آموزش‌های آزاد کشور- مصوب جلسه ۴۸۳ مورخ ۱۳۸۰/۵/۲۳ شورای عالی انقلاب فرهنگی.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۶۵۸۰

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: اظهارنظر کارشناسی درباره: «طرح الحاق یک تبصره به بند (الف) ماده (۲) قانون تأسیس و اداره مدارس و مراکز آموزشی و پرورشی غیردولتی»

نام دفتر: مطالعات آموزش و فرهنگ (گروه آموزش و پرورش و فنی و حرفه‌ای)

تهیه و تدوین: موسی بیات

همکاران: صادق ستاری‌فرد، فرحناز حسام

ناظر علمی: سینا کلهر

اظهارنظرکنندگان: حسن امجدیان (دفتر مطالعات حقوقی)، اکبر شکوهی (دفتر مطالعات اجتماعی)

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی:

۱. مدرسه

۲. مؤسسه‌ها و مراکز آموزشی

۳. آموزشگاه‌های آزاد

۴. قانون تأسیس مدارس غیردولتی

تاریخ شروع مطالعه: ۱۳۹۸/۴/۴

تاریخ خاتمه مطالعه: ۱۳۹۸/۵/۲۶

تاریخ انتشار: ۱۳۹۸/۶/۲

